

СТАНОВИЩЕ

От

проф. д-р МЛАДЕН ИВАНОВ МЛАДЕНОВ
ВТУ “СВ.СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЙ”

за дисертационен труд на тема:

„МОНУМЕНТАЛЕН СКУЛПТУРЕН РЕЛЕФ
В БЪЛГАРИЯ В ПЕРИОДА ОТ
60^{-ТЕ} ДО 80^{-ТЕ} ГОДИНИ НА 20^{-ТИ} ВЕК“

за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР”

на

Саркис Гаро Нерсесян

Професионално направление 8. 2. Изобразително изкуство
Докторска програма „Приложни, изящни изкуства и дизайн“

Научен ръководител: **доц. Свилен Костадинов**

I. Данни за докторантурата:

Представените материали от **Саркис Гаро Нерсесян**, свързани със защита на дисертационния труд, са в съответствие с условията и реда, установени в ЗВО (Глава V), Закона за развитието на академичния състав в Република България . По-важните документирани процедури са:

– Зачисляване на Саркис Гаро Нерсесян за докторант в редовна форма на обучение със заповед № РД-27-091/18.12.2020 г. Изпълнени са необходимите изисквания, отчетени са всички дейности и са положени изпитте по индивидуалния учебен план на докторанта, одобрен и приет от обучаващото звено – катедра „Изящни изкуства” към ФИИ на АМТИИ “Проф.Асен Диамандиев”

– Съгласно заповед № РД-27-203/21.12.2023 г. на Ректора на АМТИИ “Проф, Асен Диамандиев”, докторанта Саркис Нерсесян е отчислен с право на защита, считано от 21.12.2023г. и е определен състава на научното жури за процедурата.

– С заповед на Ректора на АМТИИ “Проф. Асен Диамандиев” РД-27-034/26.02.2026г. на основание чл.31, ал.1 от ППЗРАСРБ и решение на ФС при ФИИ / Протокол № 19 от 26.02.2026г. е назначено научно жури.

По процедурата на защитата на дисертационния труд са предоставени следните научни материали:

– Дисертационен труд на тема **“Монументален скулптурен релеф в България в периода от 60-те до 80-те години на 20-ти век”** . Нучният труд съдържа 203 стр. Които включват увод, три глави, заключение, научни приноси, библиография, включително изводи и препоръки.

– Автореферат с обем от 33 стр. ,синтезирано представяне на дисертационния труд.

– Научни приноси и публикации.

Заявявам, че предвид така изложените факти за хода на докторантурата и за подготовката и обсъждането на дисертационния труд както и предоставените научни материали по процедурата, относно защита на научния труд на Саркис Нерсесян, **не намирам** допуснати нарушения в процедурата и документацията.

II. Данни за дисертанта:

Саркис Гаро Нерсесян е роден на 13.01.1973 г. в гр. Пловдив. Завършва висше образование във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”, специалност “Скулптура” (1998). Член на СБХ, секция “Скулптура”. Преподавател в ПУ “Паисий Хилендарски”-Пловдив от 2021г. През 2020 година е зачислен за редовен докторант в АМТИИ „Проф..Асен Диамандиев“ с ректорска заповед № РД-27-091 на 18.12.2020 г. в докторска програма „Приложни, изящни изкуства и дизайн“ с научен ръководител доц. Свилен Костадинов. Автор е на 6 самостоятелни изложби в Пловдив и София, в това число и от „Национални есенни изложби“ – гр. Пловдив, 2015, 2014, Галерия „Астри”, София – изложба „Имигранти”, 2013г. – Галерия „Пиронеса” – изложба „Даляна” , гр.Пловдив, 2010г. – Галерия „Резонанс” – изложба „Фосили”, гр.Пловдив, 2000г. - галерия “Ромфея”, гр.Пловдив, 999г. – “Европейски месец на културата” галерия “Ромфея”, гр.Пловдив. Участвал е в редици колективни изложби, сред които и Националните изложби по скулптура. Взел е участие в множество симпозиуми и има реализиран един кураторски проект. Носител е на следните награди: 2000 г. – II награда за скулптура, Дружество на пловдивските художници, 1999 г. – Награда за Дебют, Дружество на пловдивските художници, 1997 г. – III награда за скулптура на ВТУ „Св.св. Кирил и Методий”.

Приложената творческа биография от Саркис Гаро Нерсесян е отражение на неговия творчески опит като творец и педагог и организатор с множество практически реализации.

III. Данни за дисертацията и автореферата:

Дисертационният труд на Саркис Гаро Нерсесян е с обем от 203 страници. Съдържа: увод, три глави (със съответните изводи); заключение;

справка за научните приноси на изследването и списък с коректно цитирана и използвана литература, включваща уместно подбрани източници, документиращи събития и предпоставки, относно развитието и утвърждаването на каменния релеф в българското монументално изкуство в периода от 60-те до 90-те години на XX век. В увода на дисертацията са обосновани актуалността на темата, уточнен е предметът, целта и задачите на изследването, както и използваната методология и научен инструментариум. Изяснени са и някои основни понятия, формулирано е и съдържанието на труда. В изследването са използвани 56 източника на кирилица и интернет ресурси.

Актуалността на дисертационния труд произтича от следните ключови предпоставки, формиращи научната стойност на труда:

- Необходимостта от систематизиране и анализиране на значителен брой релефни композиции, монтирани върху обществени сгради, мемориални комплекси и други пространства.
- Фокусът на научното изследване е върху етапното развитие на социалистическото монументално изкуство в контекста на политико-идеологическите и пластично-конструктивните критерии.
- Значимостта на материала в контекста на структурата, символиката, монументалното въздействие и технологичните характеристики, заложили в природата на камъка.
- Широкопектърната методология, приложена в процеса на изследването, спомага за високото научно ниво на дисертацията. Правилният подбор на методически инструментариум спомага за изграждането на цялостната структура на доктората от увода до заключителните фрази. Въз основа на критериалния анализ, сравнителния метод и обширния емперичен материал, дисертационният труд доказва автономността на развитието на скулптурния релеф от камък през периода 60-те и 80-те години на XX век и отражението му върху развитието на българското изобразително изкуство за същия период. Един от ключовите процеси е проследяването на постепенното преодоляване на влиянието на съветския художествен модел, проявен в тематичната насоченост към българската история и културна памет, в по-свободен пластичен език. Изследваният преход е част от утвърждаването на националната ни художествена идентичност в българската монументална пластика.

В заключени дисертантът се стреми да синтезира вече изведените в изложението основни изводи, да обобщи резултатите от изследването, и да представи в синтезирана вид актуалността и научната новост на изследването. **Авторефератът** на дисертационния труд, с обем от 33 страници, коректно отразява структурата и съдържанието на изследването.

IV. Научни приноси:

Представеният дисертационен труд на тема: „**Монументален скулптурен релеф в България в периода от 60-те до 80-те години на 20-ти век**” за присъждане на образователна и научна степен „доктор” на Саркис Гаро Нерсесян е завършен в посочените от индивидуалния учебен план срокове. Основните научни приноси в дисертационния труд са логично обобщени в професионално представена теоретична разработка. На основата на методическата последователност са формулирани основните научни приноси, систематизирани в отделни раздели, които показват научното многообразие на дисертационния труд.

– В контекста на изследването е направен обстоен анализ на наличната теоретична и визуална информация по отношение на утвърждаването на скулптурния релеф от камък през периодите (1945–1956 и 1956–1990).

– Саркис Нерсессян анализира и систематизира научни и критически позиции в контекста на българската монументална скулптура разглеждайки политическите, културните и социалните трансформации на изследвания период. Акцентът е върху културната политика и художественото производство.

– Авторът проучва избрани произведения на базата на пластични, пространствени и символни характеристики, съпоставяйки ги във времеви диапазон от 1956 до 1989 г. Той документира и хронологично структурира монументалните релефи от различни райони в България.

– От гледна точка на приложимостта, докторантът извежда универсална критериална рамка, която уместно би се адаптирала в изследователска работа и по отношение на други медии и периоди.

Системното и задълбочено научно изследване на Саркис Нерсесян върху монументалния скулптурен релеф от камък в България през 60-ти и 80-те години на ХХ век формира тенденция към естетическа автономия и национално ориентиран художествен език в рамките на социалистическия реализъм. С цел разширяване на изследователската база и очертаване на нови теоретични перспективи, докторантът осъществява аналитична съпоставка между изследваните произведения и фактори, обуславящи естетическата, социалната и културната трансформация на монументалната релефна скулптура през втората половина на ХХ век в България.

V. Публикации и участия в научни форуми:

Саркис Гаро Нерсесян има необходимия брой публикации по темата на дисертационния си труд:

1 **Нерсесян, Саркис Г.** (2023а). Възрожденският релеф и техническо-каменоделското изпълнение в монументалните скулптурни композиции

през 70-те години на ХХ-ти век. В Тони Шекерджиева-Новак, Цветанка Коловска-Змеева, & Васил Колев (Ред.), Пролетни научни четения 2023: Сборник доклади (стр. 356–363). АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив.

2 **Нерсесян, С. Г.** (2023b). Пресъздаване на събития от българската история с цел – политическа пропаганда, при скулптурите от камък в мемориален комплекс – „Трите поколения”. В Т. Шекерджиева-Новак, Ц. Коловска-Змеева, & В. Колев (Ред.), *Пролетни научни четения 2023: Сборник доклади* (стр. 364–371). АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив.

Публикациите на Саркис Гаро Нерсесян по темата на дисертацията представят етапите на изследването и са допълнение към съдържанието му. Участията му в научните конференции формират неговия научно-творчески опит.

VI. Заключение:

Теоретичната разработка на Саркис Гаро Нерсесян е в съответствие с дисертационната тема и обследва в широк спектър проблематиката, изясняваща същността ѝ. Представянето на кандидата за научната степен ОКС Доктор е на високо научно и художествено-творческо ниво. Изборът на обекта на изследването е повлиян от личния творчески и интелектуален потенциал на докторанта.

След запознаване с представения от Саркис Гаро Нерсесян дисертационен труд на тема **“Монументален скулптурен релеф в България в периода от 60-те до 80-те години на 20-ти век”** .., автореферата, публикациите на кандидата и извършения от мен анализ на значимостта им и на съдържащите се в тях научни приноси, намирам за основателно да дам своята обща **положителна оценка**. Считаю, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за РАСРБ.

В заключение, предлагам на **Саркис Гаро Нерсесян** да бъде присъдена образователната и научна степен **„доктор”** по: научна област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2 Изобразително изкуство и изкуствознание към, АМТИИ „Проф.Асен Диамандиев”, ФИИ, катедра “Изящни изкуства”, Докторска програма „Приложни, изящни изкуства и дизайн“

23.04.2026
Велико Търново

изготвил становището:.....

проф.д-р Младен Младенов